

Bestemmingsplan Buitengebied Almelo

Toetsingsadvies over het milieueffectrapport

30 maart 2010 / rapportnummer 2362-49

1. OORDEEL OVER HET MER

De Gemeente Almelo werkt aan een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied. Voor besluitvorming over het bestemmingsplan is een milieueffectrapport (MER) opgesteld omdat het bestemmingsplan kaderstellend is voor m.e.r.-plichtige activiteiten, èn omdat het bestemmingsplan mogelijk significante gevolgen heeft voor Natura 2000 gebieden. De gemeenteraad van Almelo is in deze procedure bevoegd gezag.¹

De Commissie voor de milieueffectrapportage (Commissie m.e.r.) signaleert bij toetsing aan de wettelijke inhoudseisen een aantal tekortkomingen. Hierover heeft een gesprek plaats gevonden met het bevoegd gezag.

De Commissie is van oordeel dat in het MER de volgende **essentiële informatie ontbreekt** om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming:

- Een beschrijving van de autonome ontwikkelingen rond het plangebied en de belemmeringen die deze kunnen opleveren voor de beoogde ontwikkelingen binnen het plangebied;
- Een onderbouwde beschrijving van de maximale milieueffecten van de ontwikkelingen die door het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt, met de daarbij behorende berekeningen van de maximale toename van stikstof- en geuremissie;
- Een voortoets dan wel passende beoordeling waaruit blijkt dat significant negatieve gevolgen (als gevolg van de toename van stikstofdepositie) voor Natura 2000-gebieden 'Engbertsdijkvenen', 'Springendal & Dal van de Mosbeek' en het 'Wierdense Veld' en het beschermd natuurmonument 'Heideterreinen Twickel' kunnen worden uitgesloten;
- Een navolgbare weergave van de wijze waarop de effecten zijn vertaald in scores van de onderzochte scenario's.

De Commissie adviseert een **aanvulling op het MER** op te stellen waarin deze informatie beschikbaar wordt gesteld, vòordat het bestemmingsplan wordt vastgesteld. Dit advies wordt nader toegelicht in hoofdstuk 2.

¹ Voor de samenstelling van de werkgroep van de Commissie m.e.r., haar werkwijze en verdere projectgegevens, zie bijlage 1 bij dit advies. Projectgegevens en bijbehorende stukken, voor zover digitaal beschikbaar, zijn ook te vinden via www.commissiemer.nl onder *adviezen*.

2. TOELICHTING OP HET OORDEEL

2.1 Autonome ontwikkelingen

Het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied beoogt de verschillende regimes in het buitengebied te stroomlijnen. Deze verschillende regimes zijn ontstaan doordat bij gemeentelijke herindeling grondgebied vanuit verschillende gemeenten is toegevoegd. Delen van het buitengebied waar veel functieveranderingen worden verwacht zijn buiten dit bestemmingsplan gehouden. Ook is een deel van het bij de herindeling ‘toegevoegde’ buitengebied niet in het onderhavige bestemmingsplan opgenomen omdat hiervoor andere plannen in ontwikkeling zijn of kortgeleden zijn vastgesteld. Hierdoor is het plangebied van het bestemmingsplan tamelijk versnipperd, waardoor de invloed van autonome ontwikkelingen buiten het plangebied van groter belang kan zijn voor de mogelijkheden binnen het plangebied dan doorgaans het geval is (en vice versa).

In het MER zijn deze autonome ontwikkelingen en de mogelijke belemmeringen die dit oplevert voor het plan onvoldoende beschreven. Uit het MER wordt niet duidelijk:

- in hoeverre de ontwikkelingen die het plan mogelijk maakt een belemmering kunnen zijn voor ontwikkelingen in aangrenzend gebied;
- in hoeverre bestaande functies in het aangrenzende gebied belemmerend kunnen werken voor bedrijven in het bestemmingsplan.

Dit is hieronder nader toegelicht aan de hand van twee voorbeelden.

Landbouwontwikkelingsgebied en plannen ‘Waterrijk’

Het bestemmingsplan legt een deel van de locatie van het landbouwontwikkelingsgebied (LOG) en drie ‘sterlocaties’ vast. Het LOG ligt slechts voor een klein deel in de gemeente Almelo; het grootste gedeelte ligt buiten de gemeentegrenzen.² In het MER staat niet beschreven wat de autonome ontwikkelingen zijn in het gebied grenzend aan het LOG en (gezien het intergemeentelijk karakter van het LOG) in het gedeelte van het LOG dat niet binnen de gemeente Almelo ligt. Door de gemeente is toegelicht³ dat voor het gebied grenzend aan het LOG woningbouwplannen in ontwikkeling zijn (plan Waterrijk).

De Commissie wijst erop dat om ontwikkeling van bedrijven in het LOG mogelijk te maken afwijking van de landelijke geurnormen⁴ mogelijk gemaakt moet worden binnen het LOG (in een geurverordening). Hierdoor kan geurhinder ontstaan in aangrenzende gebieden (buiten het LOG).

² Het grootste deel van het LOG ligt in gemeente Twenterand.

³ Dit is toegelicht tijdens het locatiebezoek dat de Commissie gebracht heeft op 19 januari 2010.

⁴ Volgens de Wet geurhinder en veehouderij (art. 3 lid 1b) is de maximale toegestane geurbelasting binnen een concentratiegebied, buiten de bebouwde kom 14,0 odour units per kubieke meter lucht. Bij gemeentelijke verordening kan worden bepaald dat binnen een concentratiegebied buiten de bebouwde kom de geurbelasting niet meer dan 35,0 odour units per kubieke meter lucht bedraagt.

Door het ontbreken van informatie kan niet worden vastgesteld of deze geurbelasting een belemmering is of kan zijn voor ontwikkelingen in deze aangrenzende gebieden, zoals de geplande woningbouw.

- De Commissie adviseert om in de aanvulling op het MER geurberekeningen op te nemen conform de Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) en de effecten van geurhinder door ontwikkeling van het LOG voor de omgeving volledig in beeld te brengen.

Sterlocaties en EVZ

In het bestemmingsplan wordt in het verwevingsgebied uitbreiding van intensieve veehouderij mogelijk gemaakt op drie 'sterlocaties'. Twee van deze drie sterlocaties liggen naast de geplande (en deels in uitvoering zijnde) ecologische verbindingzone (EVZ 'De Doorbraak'). In het MER staat niet beschreven wat de beoogde natuurwaarden en doelsoorten van deze EVZ zijn en of deze beperkingen (en zo ja: welke) opwerpen ten aanzien van de ontwikkelingsmogelijkheden voor intensieve veehouderij op de sterlocaties. Stikstof- en geuremissie van de intensieve veehouderij kunnen negatief uitwerken op natuurontwikkeling.

- De Commissie adviseert in de aanvulling op het MER:
 - de maximale toename van stikstof- en geuremissie te beschrijven die in het bestemmingsplan mogelijk wordt, alsmede de toename bij uitvoering van de verschillende alternatieven/scenario's;
 - te beschrijven in welke mate invloeden van buitenaf bepalend zijn voor de milieuruimte voor ontwikkelingen die binnen het bestemmingsplan mogelijk worden gemaakt.

2.2 Natuurbescherming en stikstofdepositie

Wanneer er activiteiten (projecten of handelingen) en plannen worden ondernomen in of in de (directe) nabijheid van Natura 2000-gebieden moet worden vastgesteld of er mogelijke (significante) gevolgen zijn voor het gebied.⁵ Indien significante gevolgen niet kunnen worden uitgesloten is een passende beoordeling nodig.

Op basis van de in het MER opgenomen informatie is niet uit te sluiten dat het bestemmingsplan (in cumulatie met andere activiteiten) significant negatieve gevolgen heeft voor Natura 2000-gebieden. Het bestemmingsplan maakt een toename van de stikstofemissie in het plangebied op verschillende manieren mogelijk:

- groei van bestaande intensieve veehouderijbedrijven;
- nieuwvestiging van intensieve veehouderij in het LOG en op de sterlocaties;
- groei van rundveehouderij;
- mestbe- en verwerking.

Daardoor kan ook de stikstofdepositie in de omgeving toenemen. Omdat in de omgeving natuurgebieden voorkomen, waar al sprake is van een overschrijding van de kritische depositiewaarde van stikstof, kan een toename van de

⁵ Ter oriëntatie kan men op de website van het ministerie van LNV de 'effectenindicator' bekijken; deze geeft informatie over alle kwalificerende habitattypen en soorten.

depositie leiden tot significant negatieve gevolgen. Dit betreft in ieder geval de gebieden:

- Engbertsdijkvenen (Natura 2000-gebied);
- Springendal & Dal van de Mosbeek (Natura 2000-gebied);
- Wierdense Veld (Natura 2000-gebied);
- Heideterreinen Twickel (beschermde natuurmonument).

In het MER wordt beargumenteerd dat er per saldo geen toename van emissies te verwachten is omdat te verwachten is dat er bedrijven zullen stoppen. Dit is echter slechts een verwachting, en niet een ontwikkeling die in het bestemmingsplan gewaarborgd wordt. Hierdoor heeft de maximale stikstofemissie in het plan een 'open einde'. Het MER maakt niet inzichtelijk wat de maximale gevolgen van het bestemmingsplan zijn.

- De Commissie adviseert in de aanvulling op het MER een passende beoordeling op te nemen. Hierin moet de stikstofdepositie op kwetsbare natuurtypen in beschermde natuurmonumenten, Wav-gebieden en Natura 2000 gebieden, worden berekend, in relatie tot de achtergronddepositie. De berekeningen moeten worden uitgevoerd voor de verschillende alternatieven/scenario's die in het MER worden onderzocht.

2.3

Scoretabel

Tenslotte merkt de Commissie op dat de scores van de verschillende scenario's, zoals weergegeven in hoofdstuk 6 (pp. 138-139 van het MER) onnavolgbaar zijn. De scores op het gebied van archeologie, water, leefkwaliteit, natuur en ammoniak zijn in het maximumscenario (maximale doorgroei veehouderij) veelal positiever dan in het minimumscenario en in de huidige/autonome situatie.⁶ Dit is onwaarschijnlijk.

- De Commissie adviseert in een aanvulling op het MER de scoretabel in overeenstemming te brengen met de achterliggende berekeningen en conclusies in het MER.

⁶ Hierop wijst ook de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed in haar zienswijze (zie Bijlage 2).

BIJLAGE 1: Projectgegevens toetsing plan-MER

Initiatiefnemer: College van burgemeester en wethouders van de gemeente Almelo

Bevoegd gezag: Gemeenteraad van Almelo

Besluit: vaststellen of wijzigen van het bestemmingsplan Buitengebied

Categorie Gewijzigd Besluit m.e.r. 1994:

plan-m.e.r. vanwege kaderstelling voor categorie C14 en vanwege mogelijk significante gevolgen voor Natura 2000.

Activiteit: In het bestemmingsplan wordt ruimte geboden voor vestiging van een intensieve veehouderij op locaties waar deze al aanwezig is, in een Landbouwontwikkelingsgebied (LOG) en op zogenaamde 'sterlocaties'. Ook wordt doorgroei van intensieve veehouderijen bij bestaande bedrijven toegestaan.

Bijzonderheden: Tijdens de toetsing heeft de Commissie een aantal tekortkomingen in het MER gesignaleerd. Hierover heeft op 4 maart 2010 een gesprek met de gemeente plaatsgevonden. De Commissie adviseert een aanvulling op het MER op te stellen alvorens het bestemmingsplan vast te stellen. Dit is nodig om de milieugevolgen van het plan volwaardig mee te kunnen wegen bij de besluitvorming.

Procedurele gegevens:

kennisgeving MER in de Staatscourant van: 8 december 2009
ter inzage legging MER: 9 december 2009 tot en met 20 januari 2010
aanvraag toetsingsadvies bij de Commissie m.e.r.: 7 december 2009
toetsingsadvies uitgebracht: 30 maart 2010

Samenstelling van de werkgroep:

Per project stelt de Commissie een werkgroep samen bestaande uit enkele deskundigen, een voorzitter en een werkgroepsecretaris. De werkgroepsamenstelling bij het onderhavige project is als volgt:

dr. J.M. Drees
ing. H.J.M. Hendriks
drs. G. Korf (werkgroepsecretaris)
drs. J.G.M. van Rhijn (voorzitter)
drs. ing. F. ten Thij

Werkwijze Commissie bij toetsing:

Tijdens de toetsing gaat de Commissie na of het MER voldoende juiste informatie bevat om het milieubelang volwaardig mee te kunnen wegen in de besluitvorming. De Commissie gaat bij het toetsen uit van de wettelijke eisen voor de inhoud van een MER, zoals aangegeven in artikel 7.10 van de Wet milieubeheer en de documenten over de reikwijdte en het detailniveau van het MER. Indien informatie ontbreekt, onvolledig of onjuist is, beoordeelt de Commissie of zij dit een essentiële tekortkoming vindt. Daarvan is sprake, als aanvullende informatie in de ogen van de Commissie kan leiden tot andere afwegingen. In die gevallen adviseert de Commissie de ontbrekende informatie alsnog beschikbaar te stellen, alvorens het besluit wordt genomen. Opmerkingen over niet-essentiële tekortkomingen in het MER worden in het toetsingsadvies opgenomen, voor zover ze kunnen worden verwerkt tot duidelijke aanbevelingen voor het bevoegde gezag. De Commissie richt zich in het advies

dus op hoofdzaken die van belang zijn voor de besluitvorming en gaat niet in op onjuistheden of onvolkomenheden van ondergeschikt belang. Zie voor meer informatie over de werkwijze van de Commissie www.commissiemer.nl op de pagina *Commissie m.e.r.*

Betrokken documenten:

De Commissie heeft, naast het MER, de volgende documenten betrokken bij haar advisering:

- Ontwerpbestemmingsplan Buitengebied Almelo (18 november 2009)
- Almelo binnenste buiten Fase 2: Ruimtelijke visie op het buitengebied van Almelo, 13 juli 2009

De Commissie heeft kennis genomen van de zienswijzen en adviezen, die zij van het bevoegd gezag heeft ontvangen. Dit advies verwijst naar een reactie als die nieuwe inzichten naar voren brengt over specifieke lokale milieuumstandigheden of te onderzoeken alternatieven. Een overzicht van de zienswijzen en adviezen is opgenomen in bijlage 2.

BIJLAGE 2: Lijst van zienswijzen en adviezen

1. M. Brunzman Karsten en G. Karsten, Daarlerveen
2. Fam. J. Kemna, Bornerbroek
3. B.J.G. Kenkhuis, Bornerbroek
4. D.H. Knoop-Willensen en B.J.J. Knoop, Almelo
5. A.J.M. Lenferink, Almelo
6. LTO Noord, Zwolle
7. F. Wenning, Almelo
8. Milieu-adviesbureau Middelkamp namens A.J. Kolenbrander en Shovelbedrijf Kolenbrander, Bornerbroek
9. Stichting Natuurlijk Twente (NAT), Almelo
10. R.J.J. Platenkamp, Bornerbroek
11. Fam. E.M.F. Zwijnenberg, Bornerbroek
12. Provincie Overijssel, Zwolle
13. Rijkswaterstaat Oost-Nederland, Arnhem
14. A. Rootveld, Bornerbroek
15. H.J.G. Schuttenbeld en C.N. Davis, Bornerbroek
16. SCT Juridisch Adviesbureau namens Gebr. Elzinga Transport, Almelo
17. H.B.M. Semmekrot, Bornerbroek
18. E. Slaghuis, Almelo
19. E. Spierings en F. Spierings, Bornerbroek
20. Stichting Plattelandsontwikkeling Almelo (SPOA), Albergen
21. G. ten Berge, Bornerbroek
22. J.B.M. Timmerhuis, Almelo
23. Fam. van Benthem-Beverdam, Almelo
24. E.E. van Gelder, Doorn
25. J. Veneklaas en R. Veneklaas-Linthorst, Bornerbroek
26. Maatschap Versteeg, Almelo
27. J. Vervoort, Almelo
28. B. Vogelzang en A. Lunenburg, Almelo
29. T. Kleinsman, Bornerbroek
30. A.A.M. Woolderink, Bornerbroek
31. VROM Inspectie regio Oost, Arnhem
32. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, Amersfoort
33. Ad Fontem Juridisch Bouwadvies BV namens H.J.C. Olde Rikkert, Saasveld
34. W. Arkink, Bornerbroek
35. W. Arkink, Bornerbroek
36. Boomkwekerij ten Dam, Bornerbroek
37. Boomkwekerij ten Dam, Bornerbroek
38. Stichting CGN Almelo, Almelo
39. Countus, anems J.A. Oosterveld, Bornerbroek
40. Cumela Advies namens J. Kolenbrander, Almelo
41. For Farmers namens Fam. Wilmink, Bornerbroek
42. B. Förster, Almelo
43. N.V. Nederlandse Gasunie, Groningen
44. GIBO Advies namens G. Haarhuis, Bornerbroek
45. Rentmeesterskantoor van den Huize Almelo, Almelo
46. GVK Adure Advocaten namens Fam. van Tongeren en Fam. te Riet, Bornerbroek
47. J.B.M. Haarhuis, Bornerbroek
48. Fam. Hoitink, Bornerbroek
49. G.H.J. Jagers, Saasveld

**Toetsingsadvies over het milieueffectrapport
Bestemmingsplan Buitengebied Almelo**

De Gemeente Almelo werkt aan een nieuw bestemmingsplan voor het buitengebied. Voor besluitvorming over het bestemmingsplan is een milieueffectrapport (MER) opgesteld.

ISBN: 978-90-421-2953-5